

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยโครงการ “การวิจัยและพัฒนาความมั่นคงทางอาชีพของคนจนเมืองในภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคใต้” ได้ทำการศึกษาใน 4 เมือง ได้แก่ เมืองเชียงใหม่ เมืองสุรินทร์ เมืองภูเก็ต และเมืองสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สนับสนุน ติดตาม และจัดกระบวนการเรียนรู้ในการวิจัย 2) ศึกษาสถานการณ์และบทบาทของคนจนหรือผู้มีรายได้น้อยในเมืองในกระบวนการเติบโตและ/หรือการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของเมือง และ 3) ร่วมวิเคราะห์หาปฏิบัติการในชุมชนที่เป็นกรณีศึกษา และหนุนเสริมให้เกิดปฏิบัติการเพื่อเสริมความมั่นคงในอาชีพของคนจนหรือผู้มีรายได้น้อยในเมืองให้สามารถอยู่อาศัยร่วมกับเมืองได้อย่างมีศักดิ์ศรี

โครงการวิจัยชุดนี้ ได้ออกแบบการวิจัยโดยให้ความสำคัญกับระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับตัวบุคคลที่เป็นนักวิจัยชาวบ้านและระดับของการพัฒนาในชุมชน ด้วยการสนับสนุนการทำงานของโครงการย่อยในพื้นที่ เช่น การสังเกต, การจัดกระบวนการเรียนรู้, การถอดบทเรียน, วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา เป็นต้น

จากการศึกษาวิจัย พบว่า กระบวนการหนุนเสริมของงานวิจัยต่อโครงการวิจัยย่อยต่าง ๆ นั้น ช่วยเสริมศักยภาพนักวิจัยของแต่ละพื้นที่ให้สามารถใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาที่วิจัยและชุมชนได้อย่างน่าพอใจ

ในส่วนของการศึกษาและปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความมั่นคงทางอาชีพของคนจนเมืองในพื้นที่ศึกษา พบว่ากรณีศึกษาทั้ง 4 พื้นที่ เป็นกลุ่มคนจนเมืองที่ใช้วิถีชีวิตที่ขับเคลื่อนไปพร้อมกับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของเมือง แต่ถูกละเลยจากการพัฒนา ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำของกลุ่มคนจนเมืองกับกลุ่มอื่น ๆ อย่างมาก. กลุ่มคนจนเมืองจึงต้องดิ้นรนต่อสู้และปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยการปฏิบัติการต่าง ๆ ได้แก่ การรวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจการเจรจาต่อรองกับหน่วยงาน/องค์กรต่าง ๆ , สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง, การพัฒนาความเป็นเครือข่ายอาชีพในฐานะที่เป็นพื้นที่ที่เอื้อต่อการเข้าถึงงาน , สร้างการยอมรับให้กับคนกลุ่มอื่น ๆ ในเมือง, การปรับเปลี่ยนอาชีพจากอาชีพเดิมที่มีอยู่ไปสู่อาชีพใหม่ที่สร้างรายได้และความมั่นคงกว่าเดิม, การทำอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้, การสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มเพื่อขับเคลื่อนกลุ่มคนจนเมืองสู่สาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้มีอาชีพที่สร้างรายได้ให้เพียงพอต่อการเลี้ยงตนเองและครอบครัว ตลอดจนการสร้างสถานะและบทบาทของคนจนเมืองเพื่อให้คนในสังคมได้เห็นการดำรงอยู่ของกลุ่มคนจนเมืองที่ถูกซุกอยู่ในซอกหลืบของการพัฒนา และยอมรับในบทบาทของคนจนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของเป็นส่วนหนึ่งกระบวนการพัฒนาเมืองอย่างมีศักดิ์ศรีนั่นเอง

Abstract

Study and research project “Research and development of occupational security for urban poor in the North, Isan and the South” was studied in 4 cities: Chiang Mai, Surin, Phuket Town and Songkhla. The objectives are: 1) Support, follow up and organize a research learning process. 2) study the situation and role of urban poor or low income people in the city's growth and / or economic transformation processes, and 3) jointly analyze the community action as a case study. And encouraging action to strengthen the occupation of the poor or the low-income people in the city so that they can live in peace with the city.

This research project was designed with an emphasis on Action Research methods that are aimed at transforming both the individual researcher and the community development. By supporting the work of sub-projects in the area such as observation, organizing the learning process, lesson learned, analyzing and summing up the study results, etc.

From research studies, it has been found that the process of supporting research to sub-research projects helps to empower researchers in each area to be able to utilize research as a tool for developing research teams and communities satisfactorily.

In terms of education and operations to improve occupational security of urban poor in the study area. It was found that the case studies of all four areas were urban poor, living a lifestyle that was driven by the development and transformation of the city. But was ignored by the development. As a result, the inequality between the urban poor and other groups has been greatly strained and the urban poor have struggled and adapted to survive through operations such as building up the power of negotiate with various departments or organizations, creating a process of participation in urban development, developing career networks as an area that facilitates job access, builds acceptance among other groups of the city, career transformation from existing occupation to new career that generates more income and stability, taking additional careers to increase income, building a group identity to drive the urban poor to the public in different ways. etc. This is to have a career that generates enough income to support themselves and their families. As well

as establishing the status and role of the urban poor so that people in society can see the existence of the poor, the city that is hidden in the cracks of development and accept the role of the poor as part of the process of urban development with dignity.